

XXXII OLIMPIADA JĘZYKA ŁACIŃSKIEGO 2013/2014 III ETAP

Przetłumacz na język polski poniższy fragment tekstu łacińskiego, w którym Cynceron broni poety Archiasza, dowodząc jego prawa do posiadania rzymskiego obywatelstwa:

Quotiens ego hunc Archiam vidi, iudices, cum litteram scripsisset nullam, magnum numerum optimorum versuum dicere ex tempore! quotiens revocatum eandem rem dicere, commutatis verbis atque sententiis! Quae vero accurate cogitateque scripsisset, vidi ea sic probari, ut ad veterum scriptorum laudem perveniret. Hunc ego non diligam, non admirer, non omni ratione defendendum putem?

Atque sic a summis hominibus eruditissimisque accepimus, ceterarum rerum studia ex doctrinā et praeceptis et arte constare: poetam naturā ipsā valere, et mentis viribus excitari, et quasi divino quodam spiritu inflari. Quā re noster ille Ennius sanctos appellat poetas, quod quasi deorum aliquo dono atque munere commendati nobis esse videantur.

Sit igitur, iudices, sanctum apud vos, humanissimos homines, hoc poetae nomen, quod nulla umquam barbaria violavit. Saxa atque solitudines voci respondent, bestiae saepe immanes cantu flectuntur atque consistunt: nos, instituti rebus optimis, non poetarum voce moveamur? Homerum Colophonii civem esse dicunt suum, Chii suum vindicant, Salaminii repetunt, Smyrnaei vero suum esse confirmant, itaque etiam delubrum eius in oppido dedicaverunt: permulti alii praeterea pugnant inter se atque contendunt. Ergo illi alienum, quia poeta fuit, post mortem etiam expetunt: nos hunc [= Archiam] vivum, qui et voluntate et legibus noster est, repudiabimus? praesertim cum omne olim studium atque omne ingenium contulerit Archias ad populi Romani gloriam laudemque celebrandam.

(cf.: M. Tullius Cicero, *Pro Archia poeta oratio* 18-19)

Objaśnienia:

Archias, -ae – Archiasz [Aulus Licinius Archias, grecki poeta osiadły w Rzymie, w roku 62 p.n.e. oskarżony o bezprawne uzyskanie obywatelstwa rzymskiego]

ex tempore – od razu, natychmiast, na poczekaniu

ad laudem pervenire – zyskać uznanie, zdobyć sławę

constare (ex aliqua re) – opierać się, polegać (na czymś)

Ennius, -i – Enniusz [Quintus Ennius, III/II w. p.n.e., poeta rzymski]

Homerus, -i – Homer

Colophonii, -orum – mieszkańcy Kolofonu [miasto w Azji Mn.], Kolofonczycy

Chii, -orum – mieszkańcy Chios [wyspa na Morzu Egejskim]

Salaminii, -orum – mieszkańcy Salaminy, Salamińczycy

Smyrnaei, -orum – mieszkańcy Smyrny, Smyrneńczycy